

ועד ארגון הסגל הבכיר באריאל

14 ינואר 2012

לחברי ארגון הסגל האקדמי הבכיר שלומות

ייעוץ פנסיוני בלתי תלוי

נושא הפנסיה הינו בין החשובים בתנאי עבודתנו. הן משום שמדובר בהפרשות של כשליש מהשכר (זאת כאשר כוללים את הפרשת המעביד לקופ"ג ולקרן השתלמות), הן משום שמדובר בעתידנו, והן משום שמדובר במשפחותינו.

ועד הסגל האקדמי הבכיר שוקד מזה חודשים על בחירת יועץ פנסיוני עצמאי עבור חברי הסגל. לאחר הליך בחירה מסודר שכלל מספר הצעות לייעוץ פנסיוני, ולאחר דיונים בוועד הסגל, אנו שמחים לבשר כי חברת תצפית בראשותו של האקטואר דן שפרינצק נבחרה לשמש יועץ פנסיוני בלתי תלוי לחברי הסגל.

דן שפרינצק הינו מהיועצים הוותיקים והמוערכים בשוק ההון. שפרינצק שימש כאקטואר של מקפת המיתולוגית, הוא ראה את התפתחות הענף לכיוון ביטוחי המנהלים, הוא חווה את הלאמת הקרנות ההסתדרותיות ואת רפורמת בכר מתוך הענף. נראה שיש בו את התמהיל הנדרש הרחב כדי לתת מענה לקבוצות האוכלוסייה השונות שחברות בארגון הסגל: ותיקים לעומת צעירים, בעלי פוליסות מנהלים לעומת בעלי תוכנית פנסיה, וכיוצ"ב.

בשלב ראשון נתבקש היועץ שפרינצק לענות על מספר סוגיות פנסיוניות שמאפיינות את הפניות של חברי הסגל. מכתבו עם חוות דעתו באשר לסוגיות שהועלו מופיעות בדפים הבאים.

בסוף מכתבו של שפרינצק מופיעים הפרטים הנדרשים לצורך הייעוץ הפנסיוני עם כתובת לפנייה. אנא קראו את כול עמודי חוות הדעת לפי הדברים שרלוונטיים לכל חבר ובמיוחד שימו לב לפרטי ההתקשרות בדף החמישי והאחרון. השתמשו בכתובת של שפרינצק הן לבקשת ייעוץ והן לצורך שאלות אחרות בנושא הפנסיוני. שפרינצק ירכז את הפניות ובמידת הצורך יפנה אותן בליווי הערותיו לוועד הסגל הבכיר.

מדובר במשימה מורכבת וקשה. אנו מאחלים לחברת תצפית בראשות דן שפרינצק, לנו חברי ארגון הסגל הבכיר ולמשפחותינו בהצלחה!

למותר לציין כי האחריות על כספי הפנסיה מוטלת על כל חבר סגל, ועד הסגל לא ייקח אחריות על החלטות כאלה ואחרות של חברי הסגל גם אם הם תוצאה של ייעוץ פנסיוני של חברת תצפית.

פרופסור אשר יהלום יו"ר ארגון הסגל האקדמי הבכיר		ד"ר דורון גרינברג חבר ועד הסגל האקדמי הבכיר ורפרנט לעניין הפנסיה
---	--	--

13.9.11

לכבוד

חברי ארגון הסגל האקדמי הבכיר
המרכז האוניברסיטאי אריאל בשומרון

לחברי ארגון הסגל הקדמי הבכיר שלום לכם,

הנדון: יעוץ פנסיוני בלתי תלוי לחברי ארגון הסגל הבכיר, כקבוצה וכפרטים

לאחרונה נבחרתי ע"י ועד ארגון חברי הסגל הבכיר במרכז האוניברסיטאי אריאל לשמש יועץ פנסיוני. הייעוץ כולל:

1. סיוע בבחירת גוף או גופים מוסדיים (חברה מנהלת של קרן פנסיה, קופת גמל קרן השתלמות וחברת ביטוח) שיעניקו תנאים משופרים לחברי הסגל.
2. ייעוץ קבוצתי לחברי הסגל לפי מאפיינים פנסיוניים.
3. ייעוץ אישי לחברי הסגל שיהיו מעוניינים בכך, בתשלום (ראה פירוט בדף אחרון).

חברת תצפית עוסקת ביעוץ לביטוח פנסיוני מזה יותר מ-30 שנה, לועדי חבר סגלים, להנהלות מפעלים וליחידים. חשוב לציין כי איננו מקיימים קשרים כלכליים ישירים או עקיפים עם ספקי הביטוח הפנסיוני – חברות ביטוח, קרנות פנסיה, קופות גמל, סוכני ביטוח ובנקים. כל זאת כדי שהייעוץ יהא מכוון לתועלתם של המתייעצים בלבד.

בנוסף נתבקשתי למסור חוות דעת באשר לשאלות מרכזיות שהועלו בפני בנושא הפנסיה והרי התייחסותי.

1. קרן פנסיה בקרן פנסיה או ביטוח מנהלים בחברת ביטוח – מה עדיף

תוכנית הפנסיה המקיפה בקרן פנסיה ותוכנית ביטוח מנהלים בחברת ביטוח הן תוכניות תחליפיות. בקרן פנסיה יש ביטוח זקנה, ביטוח נכות/אובדן כושר עבודה וביטוח שאירים/למקרה פטירה, ו-3 צרכים אלה מכוסים גם כן בחברת ביטוח. עם זאת ניתן לזהות עדיפות חדה וחלקה לקרן פנסיה. ערכי התמורות הצפויים בקרן פנסיה גדולים בשיעור ניכר מאלה הצפויים בביטוח מנהלים.

קופות הגמל האחרות לתגמולים ופיצויים – מסוג אלה שמוצעות ע"י בתי השקעות - מספקות רק את מרכיב הזקנה – חיסכון בלבד וללא מרכיבי ביטוח הנכות/אובדן כושר עבודה והביטוח למקרה פטירה - ומי שיבחר בהם אמור לרכוש בחברת ביטוח את ביטוחי הנכות והפטירה.

אין סיבה טובה אחת בעולם לבחור בביטוח מנהלים כל עוד לא נוצלה עד תום קרן הפנסיה, וכפי שיובהר להלן, קרוב לוודאי שבכלל לא כדאי להגיע לביטוח מנהלים. זאת בשל דמי הניהול המופרזים ביותר הקיימים בחברת ביטוח, ובשל העלות הגדולה הרבה יותר בחברת הביטוח של ביטוחי הפטירה והנכות/אובדן כושר עבודה מזו הקיימת בקרן פנסיה. סוכני הביטוח מצוידים באמירה אחת מתלהמת שאותה אקעקע בהמשך: בחברת ביטוח יש מקדמי קצבה מובטחים, ובקרן פנסיה הם אינם קיימים.

בפוליסות הביטוח שנולדו לפני 1.7.2001 רשומים מקדמי הקצבה הצפויים למבוטח בעת שיגיע לזכות לקבל קצבה. אנשי הביטוח מכנים את המקדמים האלה "מובטחים". בקרן הפנסיה המקדמים רשומים באופן בלתי מחייב לחלוטין. לדעת החתום מטה אין ערך גדול לרישום המקדמים בפוליסה כי במקרה שתהיה קפיצה חדה בתוחלת החיים, חברות הביטוח לא יוכלו לעמוד בתשלומי הקצבה ויבקשו מהמפקח על הביטוח להתיר להן להרע את המקדמים והוא יאשר להן זאת. זאת לדעת: בפוליסות כתוב כי הן כפופות לתקנות מס הכנסה כללים לאישור ולניהול קופות גמל, ולמפקח על הביטוח סמכויות רחבות הקף מאד במסגרתן. המקדמים בקרנות הפנסיה מבוססים על ההנחה כי תוחלת החיים גדלה ב-0.5% לשנה, כך שאם תוחלת החיים לא תגדל בעתיד בשיעור העולה על חצי אחוז לשנה, אין סכנה כי המקדמים יורעו. אילו אפשר היה לחזק גם בקרן הפנסיה את תקפות המקדמים, היה הדבר טוב, אך לוותר עליה למרות שבסך הכל צפויים זכויות גדולות יותר במסגרתה – לא כדאי, לדעת החתום מטה.

באשר לפוליסות קצבה שנולדו ב-1.7.2001 ואילך:

בפוליסות קצבה אשר נולדו ב-1.7.2001 או מאוחר יותר, רשומים במסגרתן מקדמי קצבה, והם מכונים "מובטחים" ע"י אנשי הביטוח, אך גם בהם קיימת בעיתיות גדולה המעמידה בספק גדול את התועלת שעשויה לצמוח מהחבר סגלה שהם רשומים בפוליסה.

המגיע במסגרת פוליסות אלה לגיל הפרישה, יכול לבחור לו קצבה עד סוף חייו, אך במקרה פטירה לפני תום 240 חודש מהמועד שבו החל לקבל קצבה, זכאים מוטביו להמשך קצבתו עד תום 240 חודש מעת שהחל הוא לקבל קצבה, והוא יכול לבחור בקצבה שתשולם לו בלבד – עד סוף חייו – משמע המוטבים לא יקבלו דבר. הקצבה הזאת גדולה יותר בשיעור ניכר מהקצבה המבטיחה 240 חודש לפחות. המקדם הרשום בפוליסה מתייחס אך ורק לאפשרות של מינימום 240 חודש. משמע אם מקבל הקצבה מבקש לקבל אותה לפי הגרסה המבטיחה קצבה גדולה יותר – לעצמו בלבד – יאמרו לו כי אין מקדמים ותיקים, ויוכל לקבל את הקצבה לפי המקדמים התקפים בעת שהוא מתחיל לקבל את הקצבה. משמע המקדמים המובטחים-כביכול, אף הם לא קיימים אלא בגרסה של מינימום 240. למען הסדר הטוב יצוין כי קיימות עוד 3 גרסות – בלתי חשובות – שגם לגביהן לא רשומים מקדמי הקצבה.

אף ראוי להוסיף כי גם במקדמים המובטחים-כביכול לגבי גרסת המינימום 240 קצבות, אין לבטוח כלל שכן אם תוחלת החיים תגדל בקפיצת מדרגה (יותר משנחזה כבסיס לחישוב המקדמים), סביר להניח כי חברות הביטוח יפנו למפקח על הביטוח ויבקשו ממנו להתיר להן להרע את המקדמים כדי שלא יפשו את הרגל. הואיל ובפוליסות כתוב כי הפוליסה כפופה לתקנות מס הכנסה הרלבנטיות, והואיל ותקנות מס הכנסה מעניקות למפקח על הביטוח סמכויות נרחבות, יש להניח כי הוא יאשר זאת להן. אף כדאי לדעת כי המפקח על הביטוח מתמנה תמיד לאחר שעבד בחברת ביטוח ו/או הולך לעבוד בחברת ביטוח לאחר שמסיים את תפקידו במשרד האוצר.

ישנם סוכני ביטוח המעלים טענה כי ביטוח אובדן כושר עבודה בחברת ביטוח טוב יותר מפנסיית נכות בקרן פנסיה. הדבר אינו נכון. לחיזוק טענתם הם מציינים כי בחברת ביטוח ניתן לרכוש ביטוח אובדן כושר עבודה "מקצועי" בעוד שבקרן פנסיה הדבר לא ניתן. על כך יש להעיר כי אומנם ניתן לרכוש בחברת ביטוח תוכנית ביטוח אובדן כושר עבודה מקצועי, אך הוא עולה הרבה יותר מביטוח אובדן כושר עבודה רגיל, ואינו נותן דבר כמעט. לא סביר להניח כי ייתכן מצב שאדם אינו יכול מסיבה רפואית לתפקד כפרופסור לכלכלה, אך יכול לתפקד כמתרגל בכלכלה. ביטוח אובדן כושר עבודה רגיל קובע כי אם פרופסור לכלכלה אינו מסוגל מסיבת בריאות להמשיך בתפקידו או במקצועו או בעבודה סבירה אחרת המתאימה להשכלתו, לניסיונו ולהכשרתו, הוא יקבל את הפיצוי החודשי. לעניין זה אומר: אם הוא יכול במצבו הבריאותי החדש לתפקד כמתרגל בכלכלה, הוא לא יהא זכאי לפיצוי חודשי, כי הוא מספיק משכיל כדי למלא תפקיד זה, מבחינת כישוריו – כשיר, מבחינת הניסיון – כשיר (ואם לא – "אנחנו, חברת הביטוח נקנה לו את הניסיון הדרוש על חשבוננו"). חשוב יותר לציין כי מצב זה לא יתאפשר: אם פרופסור לכלכלה אינו יכול מסיבת רפואית לתפקד כפרופסור לכלכלה, הדבר נובע מפגיעה ביכולות מחשבתיות. גם מתרגל בכלכלה זקוק לאותן יכולות. בקיצור, ניתן לקבוע: כמעט תמיד אדם שעיסוקו בעבודות "הצווארון הלבן" המאבד את כושר העבודה במקצועו או בעיסוקו, אין הוא מסוגל לעבודת "צווארון לבן" אחרת. כאן אוסיף כי פגשתי מעט מאד פוליסות שבהן ביטוח אובדן כושר עבודה "מקצועי", וטוב שכך.

2. דמי הניהול המוצגים וכיצד ניתן לשפרם.

אני סבור כי קל מאד יהיה למצוא קרן פנסיה טובה שתסכים לגבות דמי ניהול של 2% מהפרמיה (במקום 6% המרביים ובמקום 4% שהציעו לכם קרנות הפנסיה בתחרות שנעשתה מטעם המרכז האוניברסיטאי שלכם), וכן 0.25% לשנה מהצבירה (במקום 0.5%), ובלבד שלא יכפו עליהן סוכן ביטוח. משמע כל חבר סגל שלכם שיצטרף לקרן הפנסיה יצורף אליה באמצעות "סוכן הבית", דהיינו באמצעות סוכנות שהוקמה ע"י חברת הביטוח שהיא גם-כן אמה של קרן הפנסיה.

מעסיקים רואים לעיתים חשיבות בהפעלת הביטוח הפנסיוני של כל חבר סגליהם בניהול סוכן ביטוח המכונה "מנהל הסדר". הם מסבירים זאת בכך שההפעלה באמצעות סוכן אחד מפשטת את כל הנושא מבחינת הנהלה. יש להתייחס בספקנות רבה להסבר הזה, שכן גם כאשר מדובר בסוכן אחד המטפל בכלל החבר סגלים נוצרות בעיות סבוכות המחייבות את התערבות המעסיק כדי

לפותרן. כך ייתכן שלמעסיק מעמסה גדולה כשהוא צריך לבוא במגע עם סוכני ביטוח רבים, אך צפוי מאד כי תהא מעמסה גדולה גם כאשר יש סוכן אחד המטפל בחבר סגלים רבים, שכן הבעיות שצפויות לצוץ הן מטיפוסים שונים ומגוונים.

הבומבסטיקה המוצגת סביב "מנהל הסדר" שבלעדיו העולם עלול להתמוטט, צריכה להתפוגג: הואיל ולכל חבר סגל כדאי להצטרף לקרן פנסיה ולמצותה עד תום, והואיל ו"מיצוי עד תום" אומר שכל משכורת עד כ-16,000 ש"ח כדאי לבטח בקרן פנסיה מקיפה, הרי מרבית החבר סגלים יוכלו להסתפק בקרן פנסיה מקיפה. אלה שמשכורתם גדולה יותר – כדאי יהיה להם לבטח את החלק היתר בקרן פנסיה, בתוכנית השניה שלה הקרויה "כללית", כי היא דומה עד זזה בתכונותיה לביטוח מנהלים, אך דמי הניהול במסגרתה – במרבית קרנות הפנסיה - עד 1% לשנה (ואני מניח כי תשיגו גם 0.8%, ואולי אף פחות) מהיתרה הצבורה (בביטוח מנהלים קיבלה הנהלתכם הצעות ל-1.25% לשנה) וללא דמי ניהול מהפרמיה (מביטוחי מנהלים נתקבלה הצעה ל-4% מהפרמיה).

אוסף עוד כי הניסיון לכלול אמת מידה של תשואה בין אמות המידה לבחירת קרן פנסיה, נדון לכישלון. אין כל אפשרות לדרג את תשואות העתיד בעזרת ניתוח תשואות העבר. עם זאת גם אני ממליץ להוציא מתחרות קרנות פנסיה שהייתה להן באופן עקבי תשואה נמוכה במשך שנים רבות.

באשר לביטוח מנהלים: אני אציע לכל החבר סגלים כי לא יצטרפו לתוכנית זו כל עוד דמי הניהול חמסניים בדומה לאלה שהוצעו לכם באמצעות הנהלת המרכז אוניברסיטאי אריאל

באשר להצעות שקיבלתם מבתי ההשקעות – אין לי ניסיון גדול בתחרות ביניהן, אך לדעתי יש סיכוי טוב לקבל הצעות טובות יותר אם התחרות לא תיעשה דרך סוכן ביטוח.

3. פוליסות ישנות (משתתפות ברווחים) וכיצד ניתן לשפרן אם בכלל

כאשר אדם עומד לפני תחילת ביטוחו הפנסיוני, קל להנחות אותו לבנייה נכונה של סל התוכניות שלו. כשהוא כבר שרוי בתוכנית, משמע הוא מחזיק בביטוח הפנסיוני כבר כך וכך שנים, הייעוץ מורכב יותר, אם כי אינו מסובך מאד.

אם בפוליסות כלול ביטוח ריסק יקר במסגרת ה"ביטוח יסודי" שלהן, משמע הן נולדו לפני שנת 2004, כדאי לשאוף לביטול חלק ביטוח הריסק בהן. אם סוכן הביטוח ו/או חברת הביטוח אינם מסכימים, צריך לשקול בחיוב הקפאת הפוליסה, העברת ערך הפדיון לקרן פנסיה, והפניית כספים מהיום והלאה אל קרן פנסיה. אם ביטוח הריסק היקר הזה מתבטל, יש מקום לשקול בחיוב המשכתן כי דמי הניהול אינם כה גבוהים (0.6% לשנה מהיתרה) והפוליסות כוללות מקדמי קצבה רשומים ("מובטחים" בלשון אנשי הביטוח).

כשמדובר בפוליסות מאוחרות יותר שבהן דמי הניהול נגזרים הן מהפרמיה והן מהיתרה הצבורה, כדאי להקפאן. ההסתברות להעמיד בהן דמי ניהול סבירים, שואפת לאפס.

4. האם יש מקום לפדות קופת גמל ולהעביר את הכסף לפנסיה?

כדאיות העברת הכספים מקופת גמל לקרן פנסיה תלויה בנסיבותיו של כל אדם.

אם מדובר בכסף שנצבר בקופת גמל הונית והוא פטור ממס בעת המשיכה, אם הוא יועבר לקרן פנסיה ובמועד כלשהו יהיה רצון למושכו, יתברר כי הוא חייב במס בשיעור של 35%. כך, כסף שנחסך בקופת גמל הונית לפני 2008, ייתכן שלא כדאי להעבירו לקרן פנסיה. לעומת זאת, אם לאדם הסתברות גדולה לרצות כי כסף זה יצמיח פנסיה, ייתכן מאד שכדאי לו מאד להעבירו לקרן פנסיה, אם דמי הניהול שיחולו עליו הם 0.25% לשנה על כספים שכבר נצברו.

יעוץ אישי לחברי הסגל

חבר הסגל המעוניין בייעוץ אישי ישלח לחברת תצפית יעוץ והדרכה בע"מ, אל הכתובת רח' בר-כוכבא 40 פתח-תקוה 49261, לידי דן שפרינצק, את המסמכים או תצלומיהם ואת הנתונים כדלקמן:

1. חבר בעל פוליסה או פוליסות בחברת ביטוח (ביטוח מנהלים או ביטוח חיים אחר) – ישלח את העמודים הראשונים של כל פוליסה (לא צריך את "האותיות הקטנות" שכותרתן "התנאים הכלליים"). נחוץ לנו גם כן הדוח השנתי האחרון שקיבל החבר סגל מחברת הביטוח (הדוח לשנת 2010). רצוי גם-כן הדוח הרבעוני האחרון שהוא קיבל.

2. חבר המבוטח בקרן פנסיה חדשה – נחוץ הדוח השנתי האחרון מהקרן (לשנת 2010), ורצוי גם-כן הדוח הרבעוני האחרון שקיבל.

3. נחוצים גם-כן תאריכי הלידה של חבר הסגל ושל בת/בן הזוג ושל הילדים (השניים הצעירים ביותר בלבד) והמשכורת לגמל (זו שממנה מפרישים לקרן הפנסיה ו/או לחברת הביטוח ו/או לקופת גמל אחרת). אם חבר הסגל מתקשה לאתר את המשכורת לגמל, יצלם את תלוש המשכורת האופייני האחרון, ויצרף את התצלום למשלוח.

החומר שיועבר אלינו, ינותח אצלנו ותוצאות הניתוח יינתנו לחבר סגל בפגישת הייעוץ שתיערך עימו. הניתוח יכלול השוואה כלכלית מלאה בין התוכנית של החבר סגל לבין תוכנית חלופית שלפי השערותנו תיתן תוצאות טובות יותר לחבר סגל. מטרת ההשוואה – לאמת או לדחות את ההשערה, וכדי לקבל את שיעור ההבדל בין שתי התוכניות.

הפגישה עם החתום-מטה תיערך במשרדי תצפית או במרכז האוניברסיטאי אריאל – כרצון חבר הסגל, ובלבד שאם תיערך במרכז האוניברסיטאי, ידובר ב-6 – 8 חבר סגלים שיקבלו יעוץ ביום מסוים. בפגישה יימסרו לחבר הסגל תוצאות הניתוח הנרחב והממצא, בליווי מסקנות, המלצות והנחיות מומלצות לפעולה.

מחיר הייעוץ לחבר סגל: 700+מ.ע.מ. = 812 ש"ח

חבר סגל שיהיה מעוניין ביעוץ גם לבת/בן הזוג שלו, יהיה זכאי להנחה של 50% בגין הייעוץ השני. ובלבד ששניהם יקבלו את הייעוץ יחדיו.

חבר סגל שיקבל יעוץ יהיה רשאי להתקשר עימנו טלפונית לצורך בירורים כאלה ואחרים שאינם מחייבים עבודה נוספת, ללא הגבלת זמן וללא תשלום.

יצוין כי חברת תצפית והיועצים הפנסיוניים שבמסגרתה אינם מקיימים קשר כלכלי ישיר או עקיף עם קרן פנסיה, חברת ביטוח, קופת גמל וסוכן ביטוח, ובכלל זה איננו מקבלים עמלת הפצה המותרת ליועצים לפי החוק, וזאת הואיל ואנו בטוחים כי יועץ פנסיוני המקבל עמלת הפצה כמוהו כסוכן ביטוח/משווק פנסיוני המקבל דמי עמלה.

בברכה,

דן שפרינצק